

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1553. usque ad annum 1557

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1771

VD18 9011857X

§. 4. De quorundam sæculi XV. & XVI. Scriptorum dotibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66565)

promoverentur. Hac ratione gloriosissimus hic Pontifex pro communi Ecclesiæ utilitate propriæ gloriæ cupiditatem hominibus ferme congenitam impendebat, hujusque æmulationis stimulo maximum literis vacandi ardorem excitabat, quo in genere æquitatis partes ad amissim adimplevit, cum indignum sit, quod Doctoris nomen nonnisi inanis titulus esset, cum potius scientiæ merito conquiri, ac per hoc honorari deceat, ut id, quod per hoc nomen significatur, re adimpleatur. Denique summa necessitas prohibet, ne ad quoscunque dignitatum gradus alii, nisi illi, qui digne illis defungi possunt, evehantur, nam moderatique regiminis cura, quæ cunctos Superiores decet, duntaxat illos comitatur, qui suis subditis eruditionis luce præfulgere valent.

§. IV.

*De quorundam Sæculi XV, & XVI.
Scriptorum dotibus.*

Si nihilominus fervente hac Doctorum æmulatione in pluribus incompta dicendi, scribendique ratio deprehenditur, id potissima ex parte adscribendum videtur nimis contortæ Ciceronis imitationi; quidam enim Sæculi XV, & XVI. Scriptores hujus Oratoris verba, ipsosque dicendi modos suis operibus
in-

XIV DISSERTATIONIS §. IV.

inconsiderato studio intrudere gestiebant, quin tamen prius ponderarent, an argumento, quod pertractandum susceperant, ejusmodi phrasas convenirent, vel utrum alieni hi flosculi non magis ad eorum orationes deformandas, quam ornandas servirent; non enim sermonis elegantia arridet, nisi conformiter aptetur; nam inconcinna, atque confarcinata figurarum agglomeratio lectori nauseam creat. Ceterum hoc vitium ejusmodi Scriptores adoptabant veluti reliquias illius barbaræ locutionis, quæ imperium suum tamdiu usurpatum nonnisi ægerrime abdicabat.

Inde ortum trahebat, quod restauratis in Europa literis adhuc novum discrimen fieri oporteret inter Scriptores profanos, & Auctores Ecclesiasticos, quamvis ambo ceteroquin Christianam profiterentur Religionem; quippe Scriptores profani totum gloriæ suæ pondus in hoc solo puncto collocasse videntur, ut in suis scriptis sepultæ gentilitatis monumenta veluti ad novam lucem revocarent, dataque omni occasione Paganorum stylo uterentur, imo & ipsa etiam veterum vitia imitantes omnes illorum scribendi, dicendique modos simiarum more assequi studerent, quin tamen solliciti essent de temporum, locorum & personarum conditionibus,

nibus, aut de præfenti ævi fui ftatu, rerumque viciffitudine. Ex hac incuria fpeciatiim profluebat ridicula illa ambitio, qua fæculi decimi quinti, & decimi fexti Scriptores rejectis propriæ fuæ familiæ nominibus, quæ ipsis nativitatibus jus, vel Christianæ Religionis profeflio attribuerat, nonnifi Romanorum nomina adoptarunt; inde etiam ortum trahebant illi conventus, quos inter fe ferme paganorum more celebrabant, in quibus iuverso ftudiorum fine ex literis nil nifi proprii amoris, & faftus commercium agebant, ac non raro literarias quifquillas non fine oftentatione venditabant, cum tamen eorum ftudia tantum ad hunc collimare debuiffent fcopum, ut veritatis inquitio nos ad majorem illius cognitionem, amoremque alliceret. Denique enormes hi fcientiarum abufus, & corruptelæ in hifce viris doctis adeo invalefcebant, ut latinitatis fuæ elegantiam amittere veriti Sacrum Codicem perlegere non audent, neve politiori ftudio, quod in Græcis, Romanisque antiquitatibus impenderunt, quicquam derogarent, hinc libros de Religione tractantes faftidiebant, cum tamen absque illa omnis fcientia ad salutem inutilis evadat: quinimo ejusmodi homines nequidem horas Canonicas latino fermone recitare digna-

digna-

dignabantur, eo quod sacrarum literarum, & Officiorum, quibus Ecclesia utitur, latinam veluti auribus suis permolestam existimarent. Ex aduerso illi, quibus major rationis, pietatis, ac Christianæ Religionis sensus inest, ac proin sanioris etiam iudicii facultate pollent, in eiusmodi vitia non incidunt, sed prudenti admodum selectu, ex veterum Paganorum libris ea duntaxat depromebant, quæ tempori, quo scribebant, necnon argumento, quod pertractabant, magis accommoda agnoscebant, ac minime erubescerent voces etiam Ecclesiasticas adhibere, ut res pariter mere Ecclesiasticas exprimerent, simulque sua agendi ratione ceteris sani iudicii regulas, ac veræ eloquentiæ artem, necnon illius præcepta demonstrarent.

Enimvero prospero sane fato accidit, quod illi, qui præfatos Paganorum æmulos sectabantur, essent pauciores, ac illi, qui prudentiores istos Scriptores præcipue evoluti decimo sexto sæculo imitati fuerant, præsertim in Francia, nam vix non omnes Academiæ, quæ in præfato sæculo, necnon in Italia ævo sequenti fuerunt erectæ, adhuc retinebant vitiosam hanc, quam impræsentiarum carpimus, scribendi methodum, necnon istam, quam tantopere contemnere

temnere oportet, Paganismi æmulationem.

§. V.

De lingua Græca.

Ut gratum Ecclesiæ obsequium præstari valeat, maxime necessaria videtur lingua Græca, quæ ad restaurandas literas plurimum conferebat, ac eodem ferme tempore, quo purioris linguæ latinæ studium invalescebat, etiam hujus idiomatis peritia reflorescere cæperat. Neminem latet, quantis confusionum tenebris Græcæ linguæ ignorantia per octo, vel novem sæcula doctissimos etiam Ecclesiæ latinæ Viros involverit, quamvis tarde nimis aut remedium innotesceret, aut illius usus placeret, quinimo adhuc Divi Thomæ ætate Græcum idioma adeo abominatiori erat, ut veluti scopulus declinaretur juxta illud: *Græcum est, non legitur*. Nilominus potissima ex parte Concilia Generalia hoc idiomate sunt conscripta, ac Græcæ Ecclesiæ Patres, quorum quamplurimi sunt, non minus, quam Latini perlegi merentur, imo ex his æque, ac ex illis traditionis pars eruitur, atque illis pariter Ecclesiasticæ doctrinæ depositum commissum est: Verum qua ratione illorum opera rite intelligi poterunt, absque Græci idiomatis peritia?

Hist. Eccles. Tom. XLII.

b præ-